

PRIESTOROVÁ AKTIVITA HLODAVCOV (*APODEMUS FLAVICOLLIS*, *APODEMUS SYLVATICUS* A *MYODES GLAREOLUS*) V PODMIENKACH LUŽNÉHO LESA

Ivan Baláž, Michal Ambros, Zuzana Bridišová

Katedra ekológie a environmentalistiky, Fakulta prírodných vied, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Tr. A. Hlinku 1, 949 74 Nitra, ibalaz@ukf.sk
 Štátna ochrana prírody SR, Správa Chránenej krajiny Ponitrie, Samova 3, 949 01 Nitra, michal.ambros@soprs.sk
 Katedra zoológie a antropológie, Fakulta prírodných vied, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Nábřežie mládeže 91, 949 74 Nitra, zbridisova@ukf.sk

Cieľom príspevku je charakterizovať priestorovú aktivitu (veľkosť *home range*) a dynamiku lesných druhov hlodavcov (*Apodemus flavicollis*, *Myodes glareolus*) Dvorčianskeho lesa v priebehu vegetačnej sezóny. Zameriavame sa na veľkosť domovského okrsku druhov, analyzujeme možné inter a intra-špecifické vplyvy hustoty.

Dvorčiansky les je územie európskeho významu (kód územia SKUEV0176), vzťahuje sa naň 3. stupeň ochrany. Zastúpené sú biotopy európskeho významu: dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (Riparian mixed forests of *Quercus robur*, *Ulmus laevis* und *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior*, *Fraxinus angustifolia*, along the great rivers – *Ulmion minoris*, kód biotopu 91F0) a dubovo-hrabové lesy panónske (Pannonic woods with *Quercus petraea* and *Carpinus betulus*, kód biotopu 91G0).

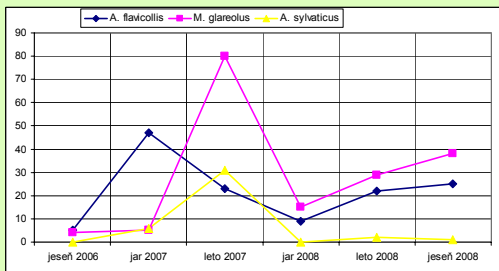
Odchytený jedinec je teriologicky spracovaný (získavanie telesných mier, pohlavia, sexuálnej kondície), potom označený a vypustený.

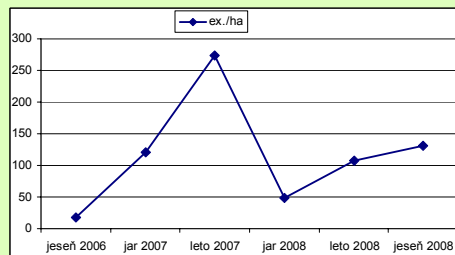
Metodika práce

Výskum realizovaný v rokoch 2006 až 2008 na ploche 70 x 70 m = 0,49 ha, kvadrátovou metódou opätovného odchyty. Kvadrát bol tvorený 49 odchyťovými bodmi, ktoré boli umiestnené v 7 radoch a 7 stĺpoch, v pravidelných 10 m odstupoch. Pasce boli kontrolované dva krát denne (o 8.00 a o 17.00), odchytené jedince boli determinované, určené pohlavie, veková kategória a posúdená sexuálna kondícia. Veľkosť domovského okrsku (*home range*) bola stanovená metódou započítania hraničného pásu. Ako index *home range* bola započítaná maximálna vzdialenosť medzi pascami, kde bol jedinec odchytený (pozorovaná dĺžka rozsahu, prebeh – ORL).

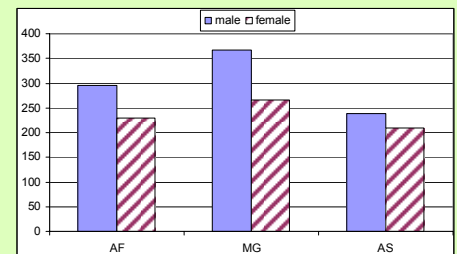
Výsledky práce

Zmeny hodnôt abundancie lesných hlodavcov v Dvorčianskom lese

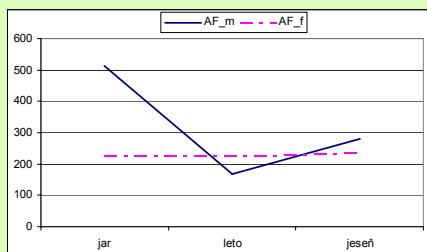

Dynamika počtu jedincov drobných cicavcov na 1 ha tvrdého lužného lesa

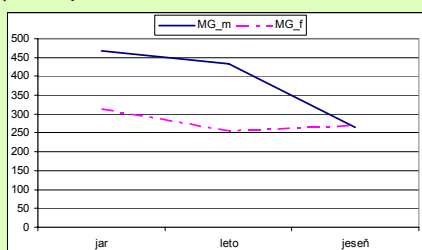
Stredné hodnoty veľkosti *home range* (v m²) u samcov a samic lesných hlodavcov (AF – *Apodemus flavicollis*, MG – *Myodes glareolus*, AS – *Apodemus sylvaticus*)

Apodemus flavicollis

Dynamika veľkosti *home range* (v m²) oboch pohlaví *Apodemus flavicollis* počas sezóny

Myodes glareolus

Dynamika veľkosti *home range* (v m²) oboch pohlaví *Myodes glareolus* počas sezóny

Celkový prekrýv *home range* všetkých odchytených jedincov drobných cicavcov bol 76,07%. Prekrýv individuálnych domovských okrskov pre jednotlivé druhy bol nasledovný: *Apodemus flavicollis* 15,04% (0 – 67,6%), *Myodes glareolus* 47,7% a *Apodemus sylvaticus* 11,2%. U *Apodemus flavicollis* bol maximálny prekrýv okrskov zaznamenaný na jar (67,6%), nízke hodnoty prekrývov boli pozorované počas letných mesiacov. U *Myodes glareolus* bol maximálny prekrýv individuálnych okrskov zaznamenaný v lete (120%), nízke hodnoty prekrývov boli pozorované na jar. Habitat tvrdého lužného lesa zabezpečuje koexistenciu oboch druhov (*Myodes glareolus*, *Apodemus flavicollis*) v zastúpených mikrohabitatoch.

Hodnoty prebehov a domovských okrskov dosahovali vyššie hodnoty u samcov oboch druhov. Zaznamenali sme relatívnu stálosť veľkosti *home range* počas sezóny u samic oboch druhov, u samcov skúmaných druhov sa veľkosť domovských okrskov počas sezóny podstatne mení, najväčšie hodnoty boli zistené na jar a najnižšie na jeseň. Pravdepodobne to súvisí s reprodukčnou aktivitou a pudom, ktoré sú na jar u samcov najintenzívnejšie.

